

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

06 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău din 17 mai 2019 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2019, declarat de avocata Valentina Arnaut, în numele inculpatului

Dichii Mihail XXXXXX.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 03.04.2019 – 17.05.2019,
instanța de apel: 12.06.2019 – 06.11.2019,
instanța de recurs: 17.02.2020 – 06.05.2020.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 17 mai 2019, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Dichii Mihail a fost condamnat în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, la 100 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

Conform art. 87 alin. (1) Cod penal, pedeapsa sub formă de 100 ore muncă neremunerată în folosul comunității a fost înlocuită cu 25 zile închisoare.

Potrivit ar. 84 alin. (4) Cod penal, prin adăugirea parțială a pedepsei aplicate prin sentința Judecătorei Chișinău din 05.10.2018, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 1 an și 20 de zile închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activitate legată de producerea, prepararea, experimentarea, extragerea, prelucrarea, transformarea, procurarea, păstrarea, expedierea, transportarea sau distribuirea drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora pe un termen de 3 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 2 ani.

De la inculpat s-au încasat în folosul statului cheltuielile judiciare în sumă de 2100 lei.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Dichii M., în circumstanțe nestabilite de către organul de urmărire penală, primind în posesia sa cartea de identitate românească pe numele Dichii Mihail XXXXXX, cu seria și nr. TM 948573, eliberată de SPCLEP Timiș, la 07.05.2017, cunoscând cu certitudine că aceasta conține date denaturate, la 18 mai 2018, aflându-se la PTF Albița, în urma controlului de frontieră asupra acestuia a fost depistată și ridicată cartea de identitate românească menționată, ca având semne vădite de falsificare, faptul fiind confirmat prin raportul de constatare nr. 55 din 23.05.2018, potrivit căruia aceasta este contrafăcută prin metoda scanării prealabile, apoi imprimată fotografia, desenul de fond și celelalte date de identificare ce respectă cu aproximație caracteristicile tiparului original, cu o imprimantă InJect, cu caracteristici diferite de imprimare comparativ cu cea folosită de organul competent.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut vina integral și a solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată.

Astfel, instanța a încadrat acțiunile lui în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, ca deținerea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații.

Totodată, instanța a statuat că în corespundere cu art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului.

Prin urmare, urmează a fi admisă cererea acuzării, cu dispunerea încasării din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în sumă de 2100 lei, suportate la efectuarea expertizei judiciare, acestea fiind incluse în categoria cheltuielilor suportate de condamnat.

3. Avocatul Maxim Gonța a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care cheltuielile judiciare în sumă de 2100 lei să fie trecute în contul statului.

Apelantul a invocat că conform art. 227 alin. (1), (2) pct. 5) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal și cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Astfel, cheltuielile judiciare efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate sunt trecute în contul statului. Ori, se atestă obligația pozitivă a statului, în sensul art. 6§2 din CEDO, de a demonstra, prin intermediul organului de urmărire penală și a procuraturii, potrivit art. 24, 56 Cod de procedură

penală, vinovăția persoanei, fiindu-le atribuită, în sensul art. 96, 97 Cod de procedură penală, sarcina probațiunii, persoana acuzată de un delict beneficiind de prezumția nevinovăției, stipulată la art. 8 Cod de procedură penală.

4. Potrivit Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2019, apelul a fost respins, ca nefondat.

Instanța de apel a reținut că art. 229 alin. (1), (3) Cod de procedură penală prescrie că cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Deci, cheltuielile judiciare în sumă de 2100 lei, suportate la efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 23/12/1-R-535 din 15.03.2018, urmează a fi achitate de inculpat în beneficiul statului, deoarece la momentul derulării acțiunilor de urmărire penală, aceste cheltuieli au fost suportate de stat, procesul penal fiind guvernat de principiul prezumției nevinovăției și, fiind demonstrată în cadrul cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului, acesta trebuie să recupereze cheltuielile judiciare suportate de stat la efectuarea expertizei judiciare.

5. Avocata Valentina Arnaut a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea deciziei instanței de apel și casarea sentinței instanței de fond în partea ce ține de soluționarea chestiunii legate de încasarea cheltuielilor judiciare, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care cheltuielile judiciare în sumă de 2100 lei să fie trecute în contul statului.

Recurenta a invocat că modalitatea de achitare a expertizei judiciare este un element conex și subsidiar procesului penal, iar chestiunea privind plata cheltuielilor judiciare legate de efectuarea expertizei, prin prisma prevederilor art. 227-229, 142-143 Cod de procedură penală, urmează a fi soluționată în strictă conformitate cu prevederile actului legislativ special, în acest domeniu fiind aplicabile în exclusivitate prevederile Legii nr. 68 din 14.04.2016 Cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar.

Potrivit art. 75 alin. (3) al legii, în cazurile penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor legate de cererile privind efectuarea expertizei, înaintate de părțile procesului din inițiativă proprie și pe cont propriu.

Prin urmare, fiind stabilit că ordonatorul expertizei judiciare este o instituție abilitată a statului și nu există o cerere a inculpatului privind efectuarea raportului de expertiză, rezultă că plata acestor cheltuieli judiciare se face din contul mijloacelor bugetului de stat. Ori, legea nu prevede o altă modalitate de plată a expertizelor judiciare în cazul în care probele în cadrul procesului penal, constatate prin intermediul raportului de expertiză, sunt administrate la inițiativa organului de urmărire penală sau a instanței de judecată. Astfel, cheltuielile judiciare legate de administrarea probei în sprijinul învinuirii prezentate de acuzare în cadrul cercetării judecătorești sunt suportate din bugetul public.

În drept, recursul este întemeiat pe *art. 427 alin. (1) pct. 6), 9), 10), 16)* Cod de procedură penală.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens. Potrivit art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală, eroare gravă de fapt constituie stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora.

Sub acest aspect se reține că recursul este fondat pe art. 427 alin. (1) pct. 6), 9), 10), 16) Cod de procedură penală, care prevăd următoarele temeiuri: instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție (*pct. 5. din decizie*).

Însă, în recursul respectiv, în pofida normelor de drept enunțate, nu este specificat, în raport cu relevanțele conținute în partea descriptivă a hotărârilor contestate, asupra căror motive din apelul avocatei nu s-ar fi pronunțat instanța de apel și care ar fi erorile de drept și esența circumstanțelor că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, că acesta este expus neclar, că instanța a admis o eroare gravă de fapt, raportată la exigențele art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală, care ar fi afectat soluția instanței, că inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală, că s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, că norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție, fiind omisă în totalitate și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens (*pct. 5. din decizie*).

Rezultă, că recursul nu îndeplinește cerințele legale de conținut, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al apărării cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica, și să se expună, apoi, asupra unor temeiuri neargumentate legal de recurent.

Ori, conform art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor atacate, inclusiv cele reproduse în *pct. 2. și 4.* din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel legal și întemeiat au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei privind soluția încasării cheltuielilor judiciare din contul inculpatului în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală.

Ori, conform art. 227 alin. (2) pct. 5) și alin. (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală și se plătesc din sumele alocate de stat, dacă legea nu prevede altă modalitate.

În același timp, potrivit art. 385 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată este obligată să soluționeze cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare.

Conform art. 229 alin. (1) - (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lui.

Astfel, instanțele de fond și de apel just, argumentat și în limitele competenței legale, prevăzute de normele enunțate supra, au statuat că, în speță, cheltuielile judiciare urmează a fi recuperate de la inculpat, având în vedere că statul a fost pus în situația de a suporta cheltuieli pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, corect ținând cont de particularitățile cazului dat, cheltuielile încasate neconstituind sumele plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, nefiind constatat că plata lor poate influența substanțial situația materială a persoanelor care, eventual, se află la întreținerea inculpatului.

Pe lângă aceasta, recursul ordinar, potrivit argumentelor invocate și reproduse în *pct. 5.* din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare.

Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată *poate* obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța *poate* elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor

din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în aspectul pedepsei și cheltuielilor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune apărarea este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recurs au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2. – 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocata Valentina Arnaut împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău din 17 mai 2019 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2019, în privința inculpatului Dichii Mihail XXXXXX, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 06 mai 2020.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun